

Anders Persson Reimer (1867-1954)

SPRÅK- OCH HANDELSLÄRARE , DIREKTÖR, KASSÖR OCH HUSÄGARE I MALMÖ

Uppsats vid Malmö Högskola 2002-2003
Socialhistoria och släktforskning, 4 poäng

Författare : Åke Reimer
Handledare : Roger Johansson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING OCH SYFTE.....	3
MIN BILD AV FARFAR.....	3
ISBERG Jr OCH HANS BILD AV MIN FARFAR.....	5
OM FARFAR OCH HANS HÄRKOMST.....	6
FÖRÄLDRARNAS DÖD.....	7
FARFARS YRKESVERKSAMHET EFTER STUDENTEXAMEN.....	7
NÄR FARFAR BILDADE FAMILJ.....	8
FASTIGHETEN PÅ TOMT Nr VIII, KVARTERET UVEN.....	9
SAMMANFATTNING.....	13
KÄLL - OCH LITTERATURFÖRTECKNING.....	14

Omslagsbild.

Kaptensgatan i Malmö. Ett vykort påtecknat ”1900”. A.P.Reimer var ägare till tredje huset till vänster på bilden. I bakgrunden på andra sidan Kaptensbron framträder yllefabriksdirektören August Schmitz magnifika privatbostad som är krog sedan 1954.¹

¹ Gustafson & Henriksson s 94

INLEDNING OCH SYFTE

Jag har tidigare i dikt, musik och uppsats beskrivit levnadsödet för min farbror Arthur Edward Reimer, som 17 år gammal emigrerade till Nordamerika genom att rymma från flottans kryssningsfartyg Fylgia i Panama ². Året var 1913, och efter några år som sjöman landsteg han i Baltimore, USA och blev sedermera amerikansk medborgare. Han besökte inte sitt gamla hemland förrän 1946.

Jag tror att en av min farfars och farmors stora besvikelser i livet var förstfödde sonen Arthurs emigration till Amerika. Att han emigrerade var väl acceptabelt, men sättet han gjorde det på var det inte.

Enligt uppgift hade han blivit körd på porten av sin far när han inte lyckades klara tredje året i gymnasiet på Malmö Högre Allmänna Läroverk.³

Fyra år efter Arthurs ”försvinnande” emigrerade hans lillasyster Elly Theodora Reimer från Malmö med New York som destination.⁴ Vad var det i familjeförhållanden eller samhällsförhållanden som fick den 18-åriga dottern att resa i väg ?

Våren 1917 demonstrerade arbetarna i flera städer, bland dem Malmö, mot regeringens ekonomiska politik och krävde nya tag för att mildra livsmedelsbristen.⁵ En hungerdemonstration ägde rum i Malmö den 25 april. Dottern Elly utvandrade den 8 augusti 1917⁶

Målet med denna uppsats är främst att ta fram fakta om emigranternas fader och min farfar Anders Persson Reimer, hans bakgrund och livssituation vid den tid då två av hans tre barn emigrerade. Var han en krävande hustrann?

På sikt är det mitt mål målet att bygga ut den tidigare nämnda musikaliska skildringen av emigranten Arthur till att innefatta sånger om familjesituationen och det politiska och sociala klimatet i Malmö vid åren kring sekelskiftet.

MIN BILD AV FARFAR

Farfar var 78 år när jag föddes. Han dog 1954 och blev 86 år. Jag var med när vi tog farväl av honom i kapellet vid Östra Kyrkogården i Malmö. Jag minns att farmor kysste hans bleka kind där han låg i en mörkbrun kista. Jag fick uppleva honom under de första 9 åren av mitt liv. Eftersom jag knappast kan minnas något av honom under mina första levnadsår måste det jag minns av honom huvudsakligen vara från hans sista fem levnadsår.

Vi besökte ofta farfar och farmor i deras hem i Malmö, en fin lägenhet på fjärde våningen på Davidshallsgatan 9. Huset finns fortfarande kvar. Mitt favoritställe i lägenheten var korridoren mellan köket och matrummet. Där förvarades godisskålen.

Tråkigt nog fick vi under vår uppväxt knappast något till livs om farfars tidigare yrkesliv, vare sig genom honom själv eller genom vår far.

Farfar hade nog varit en kraftfull man i sina yngre dagar. Jag minns honom som tystlåten, men med ett ibland något häftigt temperament. Vår familj hade lyckan att få tillbringa somrarna i Höllviken redan på 50-talet, och jag minns hur farfar på sommarstället en gång jagade min äldre bror med stödkäppen i högsta hugg. Det berodde på att min bror hade glömt en såg i gräset. Morgonen därpå hade farfar upptäckt sågen på vars klinga daggen redan orsakat små rostfläckar.

² Reimer Å a & b

³ Reimer E

⁴ Reimer Å,b

⁵ Häger B, s 415

⁶ Emihamn

Farfar reagerade häftigt, och jag tror att ”överreaktionen” berodde på att sågen en gång ingått i hans verktyglåda för fiolbygge.

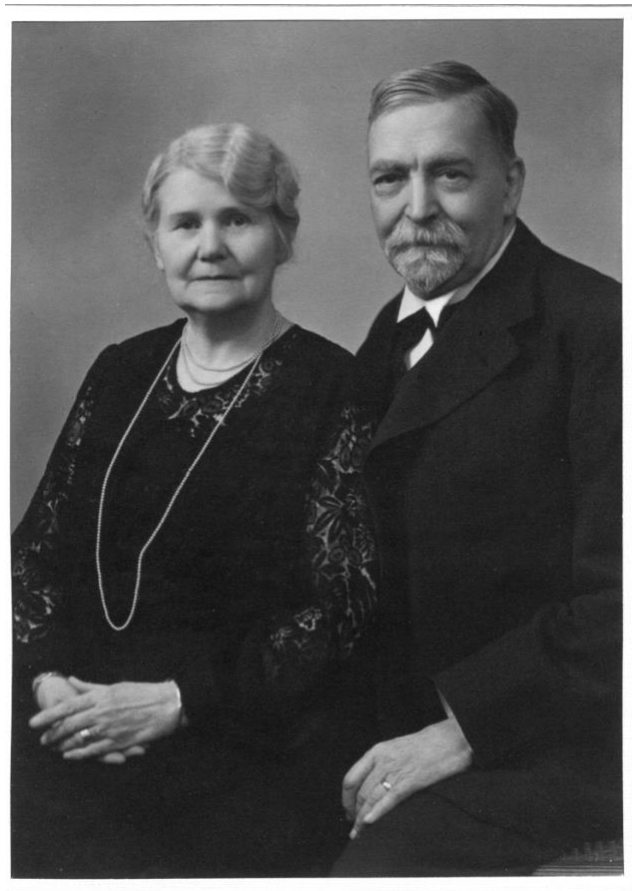

Bild 1. AP Reimer och hans hustru Elise. Fotot är troligen taget på 1930-talet.

Han byggde under en period fioler. Det måste ha varit före 1913, för sonen Arthur som det året ”emigrerade” med Flottans pansarskepp Fylgia hade med sig en fiol.⁷ Arthur rymde från fartyget vid landpermission i Panama och kom inte tillbaka till Sverige förrän 1946. Fiolen blev kvar på båten och återbördades troligen till föräldrahemmet när fartyget återvände till Sverige år 1914.

Jag har en av farfars fioler i min ägo, och jag tror att det är den som rest tur och retur till Panama. Tyvärr kan jag inte spela på den, men dom som förstår sig på fioler uppger att den låter förträffligt.

Farfar blev lite darrhänt på äldre dagar. Vid en familjemiddag i mitt barndomshem på Köpenhamnsvägen 5 i Malmö hade farfar ätit upp soppan, och lät sin hand vila vid tallriken. Den grovvågigt darrande tummen råkade hamna på skeden som taktfast klingade mot tallriksbotten utan att han själv tänkte på det. Kanske hörde han det inte. Han hade nog början på Parkinsons sjukdom. Farfar blev nog med åren tämligen förmögen, men ibland gick det inte som han tänkt sig på den äventyrliga finansmarkanden. Jag minns att vi hade en tjock bunt tyska sedlar i ett skåp i mitt barndomshem. Min mamma hävdar att hon fått pengarna av farfar som tack för god fotvård.⁸ Mamma hade pysslat om farfars

⁷ Reimer AE

⁸ Reimer I

känsliga fötter, vilket ju var nog så viktigt för en sockersjuk gammal man. Dom tyska pengarna var värdelösa och emanerade troligen från den våldsamma inflationen i Tyskland på 20-talet.

ISBERG J.r OCH HANS BILD AV MIN FARFAR

Jag har på min bokhylla funnit en bok skriven av före stadsarkivarien A.U. Isberg J:r⁹. Ett porträtt av A.U. Isberg S.r hänger på väggen bakom receptionsdisken på Stadsarkivet i Malmö. Isberg J:r levde 1867-1940. Boken jag funnit har mjukt omslag, och den har inte lästs av någon tidigare. Det vet jag, eftersom sidorna hängde samman och de var inte uppsprättade! Boken bär titeln ”Ur min drömvärld. Compositum Mixtum Poeticum”.

På omslagsbladets insida är en maskinskriven lapp fastklistrad, och den bär texten ”Till 50-årsstudentkamraten Herr F. d. Kassören ANDERS P. REIMER. med hjärtliga hälsningar från Författaren. Den 14 juni 1939”.

Boken är en samling dikter och kommentarer där Isberg bl.a. skildrar sitt liv i Malmö och Lomma. Som framgår av ovanstående var min farfar studentkamrat med Isberg.

Vid 1889 års abiturienters¹⁰ kamratfest i Kungsparken lördagen 17 juni 1899 presenterade Isberg dikten ”Kamratsiluetter”. I kommentaren till dikterna skriver Isberg följande: ”Envar av studentkamraterna fick en vers till livs. De voro (fr.o.m. tredje versen) : Albert Öfström som reste till Amerika, Emil Green som även gav sig till Amerika, Holger Bergstarn, Kristoffer Persson Gerner, Magnus (Matte) Herrlin, Ernst Körner, J. Alfred Alvin, Georg Sylvan, Georg Flensburg, J. Emil Åkesson, Emil Lundgren (mamsellen), Sven Herman Svensson, Anders P. Reimer, Paul (Pålle) Böving , Birger (Bisse) Sjövall, Per (Pelle) Eckton, Ernst Kjellberg, K.Ludvig Nelson och A.U. Isberg...”

Vid bokens utgivning 1937 var tio av de nitton i livet. Min farfar var då liksom Isberg 70 år gammal.

Genom fyndet av Isbergs bok fick jag datum och plats för farfars studentexamen, och i Stadsarkivet i Malmö kunde jag ta fram dokument från den tiden.

I examenskatalog för Malmö Högre Allmänna Läroverk framgår det att 23 elever ingick i avgångsklassen juni 1889. Det står skrivet att ” A.Persson aflade mogenhetsexamen 13 juni 1889. Malmö den 14 juni 1889. Edw.Lindahl, klassföreståndare”.¹¹

Jag tog också fram de uppsatser som skrevs inför mogenhetsexamen.

Vid ” Uppsats i modersmålet i skriftlig mogenhetsföröfning vid H. Allmänna läroverket i Malmö ” erhöll farfar vitsordet B. I ”Latinsk översättningsföröfning” erhöll han vitsordet B+.

Var och en av de 19 deltagarna på 10-årsjubileet av studentexamen fick sig en mer eller mindre satirisk vers till livs. Man sjöng verserna till melodin ; ” Och Petter Jönsson han såg i Fäderneslandet etc.....” Versen om min farfar har följande lydelse:

*Förbannad tur Anders haft, vår vän ” direktören”,
han först blev gifter, och tron I ej det, så spör´en.
I Malmö stad han ett ”institut” dirigerar,
där folk på krita han tar och se´n debiterar.*

⁹ Isberg, A.U.

¹⁰ abiturient= blivande student

¹¹ Examenskatalog ,Stadsarkivet Malmö

*/: Krita ger alltid mannen valör,
till dess en dag i klistret han kör,
Anders är dock sin egen kassör,
han har bestämda priser. :/*

Således hade farfar redan 1899 ett ”institut” där han enl. Isberg gav kredit. Sannolikt bedrev han språk- och handelsutbildning på kredit. Han kallade sig direktör, vilket jag också sett vara hans titel i Skolkatalogen på Latinskolan när hans äldste son Arthur gick där.

Det faktum att farfar inte ens bemödade sig att sprätta upp sidorna för att läsa något i den gamle studentkamratens livsverk vittnar om ett ointresse eller kanske en rentav avog inställning till Isberg. Han var inte ensam om sin avvisande inställning till Isbergs diktarkonst. I Malmö Stads Historia omnämnes A.U.Isberg J:r som innehavare av en förfelad kärlek till diktkonsten. ”Samlingsverket Ur min drömvärld måste otvivelaktigt betraktas som den svenska pekorallitteraturens i särklass mest heroiska och storslagna monumentalverk, där allt från ämnesval och versbyggnad till bildtexter och diktkommentarer, får en annan effekt än den avsedda”¹²

Farfar gifte sig 1894 och fick första barnet, sonen Arthur, redan 1895. Isbergs dikt om farfar föll nog inte i god jord. Farfar Anders, son till en arbetskarl och timmerman, var sannolikt fast besluten att ta steget in i den ”fina” världen. Redan vid 10-årsjubileet av studentexamen 1899 var farfar gift, och hade 2 barn som var 4 och 1 år gamla. Han hade nog fullt upp att tillsammans med sin hustru Elise arbeta för familjens försörjning. Undervisning i språk- och handelskunskap till fasta priser, och vid behov på kredit, var hans sätt att tjäna pengar till livets nödortf.

OM FARFAR OCH HANS HÄRKOMST

I januari 2002 beställde jag från Stiftelsen ArkivCentrum i Kyrkhult data avseende min farfars föräldrar och deras härkomst. Jag fick då uppgifter som lett mig vidare.¹³ På stadsarkivet i Malmö fann jag i kyrkoarkiven data om min farfar och hans föräldrar Per Rasmusson och Margaretha Christensdotter. Dom bodde i W Skräftinge, och hushållet bestod av arbetskarl Per Rasmusson, hans hustru Margaretha Christensdotter och sonen Anders¹⁴

Det fanns angivet en sk frejd , och man hänvisade till en flyttatest. Det klarlades att Per Rasmusson flyttat från Hyby till Bara och sedan till Husie. Flytten från Bara till Husie skedde 24/10 1862. I attesten stod det följande:

Dräng Per Rasmusson, född 18/1 år 1839 i Hyby. Ankom år 1861 från Hyby, Flyttar nu till W Skräftinge. Läser innantil bc, utantill Luthers katekes b , Förklaringen deraf bc med bibelspråk bc, Förstår salighetsläran bc Nattvardsgång senast wo/g d.i. Till Frejden år 1857 straffad för första resan stöld . Emot sista husbonde stursk ;spelat kort äfven under alm. gudstjenst.....till äktenskap oförhindrad.

*Mantalsskrifven för 1.å å Bara Prästgårdattesteras af Bara den 24/10 1862
A.Lindberg P.L.¹⁵*

¹² Holmström, B s 215

¹³ Stiftelsen ArkivCentrum

¹⁴ Kyrkoarkiv Husie

¹⁵ Husie flyttningsattester

Farfars far var således vid 18 års ålder straffad för stöld! Han straffades 1857, och stannade kvar i Hyby till 1861. Hans far Rasmus Andersson, född 1814 i Veberöd var 43 år gammal när det hände, och modern Maria Persdotter född 1811 var 46 år gammal. Vilken skam att finna att sonen är en tjuv!

Jag besökte landsarkivet i Lund för att söka efter dokument om stölden. Jag letade igenom Häradsrätten i Baras domböcker avseende år 1857. Det var tre band om lagtima ting och ett band urtima ting).¹⁶ Jag lyckades inte finna några anteckningar om Per Rasmusson. Texterna var emellertid delvis svårlästa med ofta starkt lutande och ibland slarvig handstil, så det är möjligt att ett nytt försök kan ge resultat.

Vad kan det ha varit som gjorde den då 18-årige ynglingen till tjuv? Han var uppenbarligen en spjuver som varit stursk mot sin husbonde och spelat kort under allmän gudstjänst. Men straffad för första resan stöld! Sannerligen en ganska betungande ”merit” att bära med sig i flyttattesten när han sökte sig från landsbygden mot Malmö.

Per Rasmussons blivande hustru Margaretha Christensdotter föddes 1833-12-22 i Skabersjö. Hon var dotter till Christen Svensson (husman, född 1779-07-20 i Fru Alstad, död 1853-06-30 i Skabersjö) och Karna Persdotter (född 1791-04-07 i Kärrtorp, död 1853-01-07 i Skabersjö). Karna dog således dagen efter maken. I husförhörslängd för St Pauli församling i Malmö för 1887-1896 (fiche AI:18, pag 265) fann jag familjen med Per, hustru Margaretha, sonen Anders Persson Reimer student e.o. kammarskrivare, samt även en fosterson vid namn Oscar Ludvig Reinhold Landström född 24/11 87 från Ahlstad. Fostersonen flyttade till Petri församling 2/12 1890, dvs året efter farfars studentexamen. Beträffande farfars far Per Rasmusson är det noterat en flyttning till Malmö Karoli församling, attest nr 28 som jag ännu inte funnit.

FÖRÄLDRARNAS DÖD

I dödbok för Pauli församling inhämtades uppgiften att farfars mor Margaretha Christensdotter dog 22/9 1894 av ”Haemorrhagia pulmonum”. Det betyder blödning från lungorna och rimligen var det lungtuberkulos som var dödsorsaken. Hon finns med i magistratens dödförteckning över avlidna utan tillgångar. Farfars far Per Rasmusson avled 29/3 1895 i Pauli Församling i Malmö och var då 55 år gammal. Dödsorsaken var ”Tuberkulos i lungor och struphe”. Han bodde vid sin död i kvarteret Davida X. Hans titel var då timmerman.¹⁷ Även han finns med i magistratens dödförteckning, avlidna utan tillgångar, dvs det saknas bouppteckning¹⁸. Jag vet ej om farfar var utflugen från föräldrahemmet när de gamla blev sjuka och dog. Jag vet ej heller om de dog hemma eller möjligen på någon institution.

FARFARS YRKESVERKSAMHET EFTER STUDENTEXAMEN

Jag träffade i Malmö på 80-talet en äldre person som undrade om jag var släkt med Reimer som bedrev handelsundervisning i Malmö. Personen omvittnade institutets betydelse på den tiden, och jag kände en viss stolthet över min farfar. I Malmö adresskalender kan man 1897 finna att den då 30-årige Anders har språk- och handelsskola på Mårtensgatan 11. År 1899 har verksamheten flyttat

¹⁶ Häradsrätten i Bara

¹⁷ Dödbok St Pauli församling

¹⁸ Personregister Magistratesn i Malmö dödförteckningar

till Mårtensgatan 14 ¹⁹. Jag har inte funnit några dokument om farfars undervisning, men tror att språkundervisning har bedrivits i tyska. Redan 1899 kallade han sig direktör enl. Isbergs utsago ovan²⁰. Det måste innebära att han drev någon form av företagsamhet vars ledare förtjänade denna respektingivande titel. Eller möjligen lade han sig till med titeln utan att egentligen förtjäna det.

Jag har under åren träffat några enstaka personer som kände till min farfar. En person träffade farfar i sitt barndomshem upprepade gånger när han kom på besök i sitt arbete som kassör. Personen var son till bagaren A Pålsson som byggde upp ett stort bageri i Malmö.

Farfar uppges vid varje besök hemma hos Pålssons bekymrat ha konstaterat att han minsann inte kunde ta av dom goda kakorna som serverades till kaffet. Han måste tänka på sitt socker. Farfar hade så vitt jag förstår en lätt åldersdiabetes. Pålssons bageri och Solidars bagerier i Malmö hade goda tider efter första världskriget och gav mycket stora överskott. I Pålssons bageri tog ägarfamiljen ut det mesta av överskottet i form av höga löner och redovisade bara en liten vinst i bokföringen. ²¹ Det skulle vara intressant att ta del av förvaltningsberättelserna, och kanske kunna ta del av min farfars roll i den ekonomiska redovisningen.

NÄR FARFAR BILDADE FAMILJ

I 1895 års Vigselbok för Malmö St Petri församling i Oxie kontrakt finns följande angivet om min farfar och farmor ; Anders Persson Reimer, e o kammarskrivare tillhörig St Pauli församling, född 30/10 1867 i Husie , och Elise Matilda Hansson, tillhörig Väfveriet XIII e, född 27/3 1871 i Hyby , vigdes 30/9 1895 . ²² Anders föräldrar var då döda sedan 6 månader resp. ett år. Sannolikt hann dom träffa fästmän innan dom gick bort.

Elises familj bestod 1890 av fadern Anders Hansson (född 1838 i Lyngby, snickare), modern Anna Kristina Jakobsson (född 1835 i Hyby) samt barnen Lars August (född 1868, målargesäll), Otto Helmut född 1873, samt Lorens Alfred född 1879. Familjen bodde i Väfveriet , Oxie kontrakt, St Petri församling ²³. Vid besök i Julian, Kalifornien i september 2002 träffade jag emigranten Elly Theodoras enda barn, min kusin Robert Hahnau , född 1925. Av honom har jag fått låna ett fotografi som med stor sannolikhet är Elises föräldrar (Bild 2).

Sonen Arthur Edvard föddes 18 december 1895, dvs knappt tre månader efter vigseln .²⁴ Elises tillstånd vid vigseln var således ingen hemlighet.

Familjen utökades 1898 med dottern Elly Theodora Margaretha , och 1899 har man flyttat till Mårtensgatan 14. Man bodde kvar på Mårtensgatan 14 i fyra år, men 1904 är bostadsadressen Vestergatan 72, vilket lär ha tillhört dom ”fina” kvarteren i staden på den tiden.

¹⁹ Malmö Adresskalender

²⁰ Isberg, A.U.

²¹ Häger, B s 329

²² Vigselbok för Malmö St Petri församling

²³ Anno 1890

²⁴ Födelsebok St Pauli församling.

Bild 2. AP Reimers svärföräldrar Anders Hansson och Anna Kristina Jakobsson .

Arthur och Elly var då 9 resp 6 år gamla. Elise Reimer idkade cigarr- och kortvaruhandel under firma Cigarr- och kortvarumagasinet , E Reimer, Djeknegatan 42, bostad Vestergatan 72. AP Reimer hade språk- och handelsskola på hemadressen Vestergatan 72.²⁵

Efter bara 2 år på Vestergatan har man 1906 flyttat till Kaptensgatan 25. AP Reimer har språk- och handelsskola , och fru Elise idkar cigarr- och tobakshandel med butik på Södergatan 15.

Elise födde 1908 en dotter som dog redan efter 6 månader. 1909 fick man tillökning igen. Ebbe Waldemar blev namnet på tredje barnet. När Ebbe kommer till världen är mor 38 år gammal, och fadern Anders är 42 år. Storebror Artur är 14 år och systemen Elly är 11 år gammal. Ebbe Waldemar blir far till författaren av denna uppsats våren 1945.

FASTIGHETEN PÅ TOMT Nr VIII, KVARTERET UVEN

Jag har funnit att fastigheten på Kaptensgatan 25 hade min farfar som husägare. Ur dokument från Stadsarkitektkontoret i Malmö har uppgifter om fastigheten hämtats. Huset var beläget på tomt No VIII i kvarteret Uven . Tomten inköptes av byggnadssnickaren S.J. Lundin år 1893. Tomten mätte 18 x 30 m med ena kortsidan vettande mot Kaptensgatan.

²⁵ Malmö Adresskalender

Priset för tomten var sannolikt 4545 kronor, en siffra som liksom övriga här angivna köpesummor står angivna med blyertspenna i originalhandlingen. Köpebrevet upprättades d. 18 augusti 1893. ”För ogulden köpeskilling tretusenfyrahundra /3400/ kronor med 4½ % ränta enligt skuldebref den 19 augusti 1893 af S.J. Lundin till Malmö Stads Drätselkammare eller ordres” står det skrivet i spalten för inteckningar i Inskrivningsdomarna i Malmö Fastighetsbok Södra Förstaden²⁶.

Den 21 augusti 1893 meddelar S.J. Lundin att han ”ämna uppföra en trevåningars nybyggnad jämte tvätt och afträdeshus allt i överensstämmelse med bifogade ritningar. Ifrågavarande byggnad är ämnad att användas till boningshus. För verkställande av anmälda arbeten i överensstämmelse med inlämnad ritning ansvarar ”Jönsson & Ohlsson”.

På ritningarna kan man se att ”afträdeshuset” placerades med 4,45 m avstånd från trapphuset (Bild 3). Det är ju ett relativt humant avstånd även om vädret skulle vara dåligt och om det skulle ”tränga på” ordentligt.

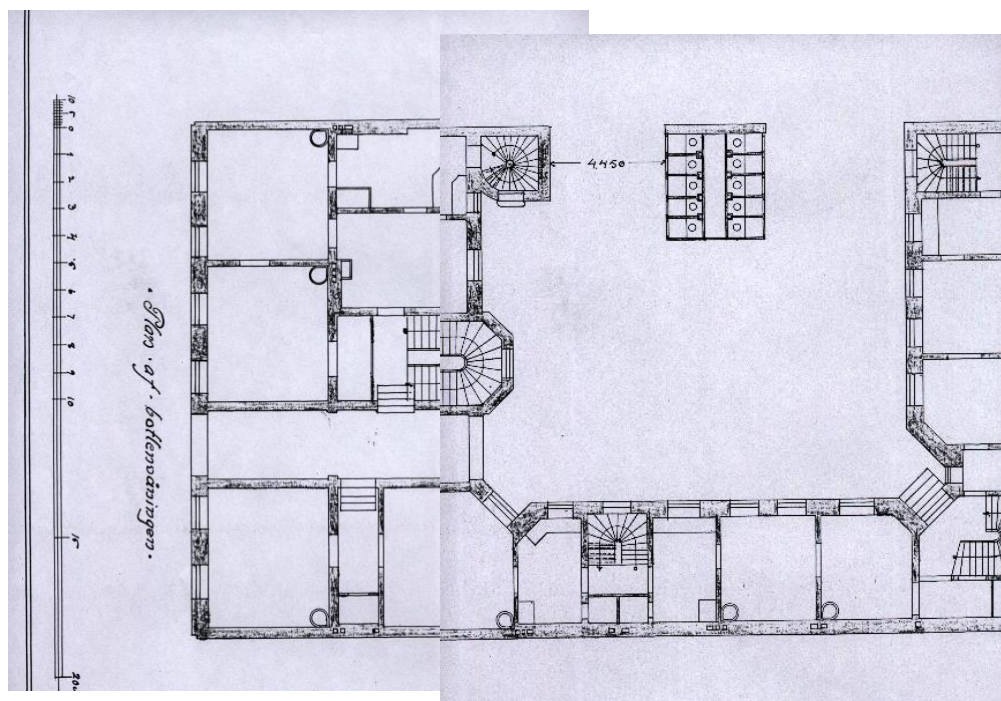

Bild 3. Delar av ritning över fastighetens bottenplan vid bygglovsansökan 1893.

I stadsarkitektkontorets handlingar över fastigheten fanns noteringar från den 15 november 1905, då man åter tog upp ”ärendet rörande inrättande av bageri i källare till ingenjören J.Bensons hus å tomten Nr VIII i kvarteret Nr 26 Ufven, och företeddes därvid en från Benson inkommen ritning öfver berörda anordning. Vid granskning av företedda ritningen inhämtades, att i en lokal i husets källare uppförts en bakugn, som ställts i förbindelse med ett å väggen därintill befintligt rökrör; och som ifrågavarande till verkstad begagnade lokal, hade en höjd från golf till tak af endast 1.9 meter beslöt Bn, med stöd av § 40 mom.4 i B.O. för staden, dels förelägga Benson vid vite af tvåhundra kronor att inom den 1 april

²⁶ Inskrivningsdomarna I Malmö

1906 hafva låtit borttaga bakugnen, dels och förbjuda honom vid vite af likaledes två hundra kronor att efter samma tid låta använda lokalen såsom verkstad eller för annat dylikt ändamål”.

I mars 1906 inlämnade Benson en ny ansökan om inrättande av hembageri med butik i bottenvåningen, och nu bifölls projektet. Bakugnen var nu placerad i bottenvåningen och ej i källaren.

Ingenjören Benson sålde fastigheten till min farfar 19 september 1906. Benson ägde fastigheten endast ett drygt år, och gjorde ingen vinst på försäljningen.

Vi har i Sydsvenska Dagbladets bildarkiv funnit ett fotografi av husets fasad mot Kaptensgatan . Det minner oss om vår farfars ambition och framåtanda i Malmö när seklet var ungt (Bild 4), och det är först under de aktuella arkivstudierna jag funnit att AP Reimer var husägare. Anders och Elise hade efter giftermålet 1895 uppenbarligen lyckats spara ihop en rejäl slant. Vid köpet gjordes en ny inteckning i fastigheten . I inteckningsspalten lyder texten; ” För ogulden köpeskilling sextusenfyrahundrafemtio / 6450 / kronor med 6 % ränta enl. skuldebref den 1 oktober 1907 af A.P. Reimer till innehafaren ”.

När farfar förvärvade fastigheten hade den redan bytt ägare flera gånger (Tabell I). Ägarbytena var täta under början av 1900-talet, men AP Reimer ägde fastigheten i hela 26 år.

Bild 4. Kaptensgatan 25. Bilden tagen 1915 då den publicerades i SDS med anledning av öppnandet av Malmö Skrädderiaffär.

Datum	Köpare	Pris
1893-08-18	Byggn.snickare S.J.Lundin	4545:-
1901-01-08	Jernvägskontrollören A.Th. Nydell	82.000:-
1904-11-17	Direktören J.Z. Hyldentong	80.000:-
1904-12-23	Hemmansägaren Joh. Andersson	80.000:-
1905-03-28	Ingenjören John Benson	80.000:-
1906-09-19	Direktören Anders Persson Reimer	85.000:-
1930-03-31	Pianosnickaren Gustaf Holst	141.000:-

Tabell I. Uppgifter om köpare hämtade ur spalten för inskrivna lagfarter i Fastighetsbok Södra Förstaden, fastigheten i Kvarteret no 26 Uven, tomt nr VIII²⁷

Fastighetens förändringar från 1893 till dess rivning 1973 framgår översiktligt i fastighetsliggaren (Bild 5). Man kan där utöver bagerikonflikten notera att man ansökte om ombyggnad av bottenvåningen 1924, och av ritningarna framgår att de smala fönsterna skulle ersättas av breda skyltfönster (Bild 6).

8.

Stadsarkitektkontoret
Malmö

Stadsdel: Södra Förstaden Kvarter: N: 26 Uven Tomt n:r 8.
Stadsåga n:r

B.	År	Datum	Löp. nr	Prot. nr	Behandl.	Ansvarig arbetsledare	Slutavsynat
128	93	15/9	2272/22	f. snara, bon. bygg, malk.			
37	99	3	56 622	" dönanorden. bakena.			
88	05	12/4	457/109	" " " "			
"	"	1/5	229	a. inriktad bakugn i käll.		ZIVET	ritningarna kvarligger
37	06	21/1	181/1522	f. bokena.			
384	23	25/7	543/586	" lön-öfnad. avröda öm.			
337	24	30/7	575/658	" " " "			
38	27	2/2	723/66	" ändr. av toaletter.			
40	04	10/4	1128/1248	" skyddrum			
43	04	11	628/1069	" ändringar i bokenvår.			
72	03	8/3	402/537	" smärrearb. Carlo "Lacke"			ingår i Stig 196
73	9/8	Br 72	"	rivning FK			(1119/-73)

IDUNS KORTSYSTEM 01028

Bild 5. Noteringar ang. fastigheten på Kaptensgatan 25. Ur dokumentet kan man bl.a. se att ändring av toaletter genomförde 1938. Sannolikt ersatte man då avträdena på gården med vattenklosetter i lägenheterna.

²⁷Inskrivningsdomarna i Malmö

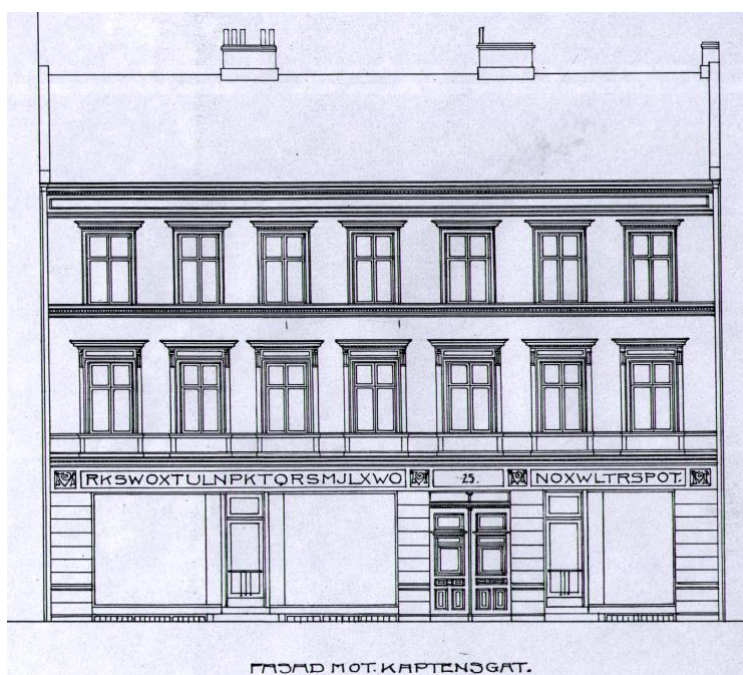

Bild 6. Ritning av fasaden vid ansökan om ombyggnad av bottenvåningen år 1924. De smala fönsterna i bottenvåningen ersattas av breda skyltfönster.

År 1938 ansökte man om ändring av toaletter, och sannolikt installerade man då vattenklosetter i lägenheterna. Under andra världskriget inrättades skyddsrum, vilket i denna fastighet bl.a. innebar förstärkning av källarplanets bärande delar. I samband med den stora saneringen av kvarteret Lugnet i början på 70-talet försvann också denna charmiga byggnad. Rivningsansökan godkändes 1973.

SAMMANFATTNING

Tankarna kring min farbror som emigrerade, och lockade över även sin syster till Nordamerika har malt i mitt sinne och jag har ofta funderat över varför dom emigrerade.

Jag har i detta arbete lyckats klargöra en hel del om min farfar, hans härkomst och hans liv. Anders Persson Reimer fick trots fattiga hemförhållanden möjlighet till en skolgång som ledde till studentexamen. Han lyckades skaffa sig en utbildning som visade sig komma väl till pass i Malmö vid den tiden. Han etablerade sig tidigt som språk- och handelslärare. Det fanns uppenbarligen en marknad för undervisning i bokföring och redovisning. Det fanns väl då som nu en djungel av bestämmelser i skattelagstiftningen som lekmannen behövde professionell hjälp att förstå sig på.

AP Reimers föräldrar dog i tuberkulos, vilket var en vanlig dödsorsak på den tiden.²⁸ Dom fick inte glädjas åt sonens avancemang i Malmös borgarklass, och det är väl inte helt säkert att fadern Per Rasmusson, den f.d. drängen från Hyby, sympatiserade med sonens ambitioner.

²⁸ Greiff och Berggren

AP Reimers hustru Elise bedrev affärsverksamhet med produkter från några av de stora industrierna i Malmö kring sekelskiftet, nämligen textilindustrin och tobaksindustrin. Det strävsamma paret lyckades spara ihop en ansevärd summa pengar för att 1906 förvärva en fastighet i ett bra läge i utkanten av stadsdelen Lugnet. Fastigheten ägdes av AP Reimer och hans hustru i 26 år. Köpesumman var 80.000 kronor, och försäljningssumman 141.000 kronor. Hur mycket staten tog hand om av vinsten vet jag ej. Då som nu förefaller det som om investering i mark eller fastigheter var det säkraste sättet att placera sina besparingar. Pengar är väl dock ej någon garanti för en trygg ålderdom. En god kontakt och geografisk närhet till barnen ses nog av de flesta föräldrar som en trygghetsfaktor. De två äldsta barnens emigration till Nordamerika upplevdes sannolikt som en stor besvikelse i AP Reimers och hans hustrus liv.

Det dröjde hela 33 år och två världskrig innan dom fick återse sonen Arthur, ”matrosen som rymde”. Återseendet måste ha varit mycket känsloladdat, men enligt uppgift var relationen mellan AP Reimer och sonen Arthur inte särskilt hjärtlig.²⁹

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

TRYCKTA KÄLLOR

Greiff M, Berggren L. *Rödsot och tuberkulos. Om dödlighet och dödsorsaker i olika yrkesgrupper och bostadskvarter i Malmö 1860-1920.*

Gustafson R & Henriksson E. *Malmö bilden Nu och Då.* Utgiven av Sydsvenskan, Malmö 1989.

Holmström, B. Litteraturens Malmö, sid 215, *Malmö Stads Historia* del 6

Häger, B .I *Malmö Stads Historia* del 5. Berlings , Arlov 1989

Isberg, A.U. *Ur min drömvärld. Compositum mixtum poeticum.* Malmö 1938.

Reimer Å a ; . *Matrosen som rymde- sånger om en emigrants öde.* CD-skiva. SunnanÅ Production , Malmö 2001

Malmö Adresskalender , Stadsarkivet Malmö

OTRYCKTA KÄLLOR

Stiftelsen ArkivCentrum , Kyrkhult 2002

Stadsarkitektkontoret, Malmö Stadshus

Stadsarkivet i Malmö :

Husie flyttningssattester 1861-1865

Dödbok, St Pauli församling

Examenskatalog, Malmö Högre Allmänna Läroverk 1889.

Examensskrivningar, Malmö Högre Allmänna Läroverk 1889 .

Inskrivningsdomarna i Malmö. Fastighetsbok Södra Förstaden. Kvartersindelad mark. D 1 :62.

Kyrkoarkiv Husie församling A I:11

Personregister över Magistraten i Malmö dödförteckningar 1877-1899.

Vigselbok för Malmö St Petri församling i Oxie kontrakt, 1895.

²⁹ Reimer I.

Landsarkivet i Lund :

Häradsrätten i Bara, urtima ting och lagtima ting 1857. Bara härad AI:a
135,136,137 samt AIb, 14

ÖVRIGT

Anno 1890. Folkräkning tillgänglig på internet (www.arkion.se)

Hahnau, Robert F. Intervjuad av förf. under besök i Julian, California 2002.

Reimer Arthur E. Intervju av Arne Reimer i St Petersburg, Florida ca 1975

Reimer Ingrid. Intervju av förf. 2001-2003

Reimer Ebbe W. Berättat för förf. ca 1960

Reimer Å, b. Varför rymde matrosen ? Uppsats vid Malmö Högskola , Stadens
Historia VT 2002.

Emihamn , databas med 1,4 miljoner emigranter till Nordamerika. Ingår i
Databasen CD-emigranten, 2001